

NÚRIA PRADAS

NEBBIA

Capítol

1

A fora, una pluja suau havia començat a dissoldre l'espès mantell de neu que cobria els carrers de Pontremoli, i que havia emblanquinat la cúpula del Duomo i les siluetes dels palaus. Una boirina persistent anava difuminant la lluna. La cambra estava a les fosques.

Gioia estrenyia sense adonar-se'n la carta entre les mans. Se n'havia après el contingut de memòria i l'anava recitant en veu baixa, com si resés.

A vós, estimada germana meva, a qui no he oblidat mai,
us confio la meva filla, Gioia.

Tenia la mirada perduda en un infinit ple de records que s'enredaven incoherents, formant una xarxa de vivències passades; els rostres de la seva vida la fitaven amagats als racons foscos. Eren pocs. La seva, havia estat una infantesa solitària. D'entre tots, sobresortien els ulls d'Amalia, la mare, que la mirava amb una tendresa no exempta de dolor. El dolor d'haver-la de deixar sola tan aviat; de no poder compartir amb ella els secrets guardats amb afany; els secrets que Gioia començava a entreveure en aquelles línies escrites al llit de mort.

Secrets de tinta. Secrets que li masegaven l'ànima amb aquella lletra punxeguda i plena de dolor, interrompuda de tant en tant per un accés de tos, o per una veritat retrobada després de massa temps d'encapsulament.

Gioia es va aixecar. Tenia els peus entumits pel fred que omplia la cambra. Ja no se sentia la remor de la pluja. A fora, als carrers terriblement gèlids del poble, la boira ho embolcallava tot amb el seu vel llòbrec.

D'esma, Gioia va encendre l'espelma. El seu llum titil·lant va llepar els racons de l'habitació que durant tota la vida havia compartit amb Amalia.

Va mirar cada moble, cada objecte amb intensitat. Els ulls, plens de llàgrimes, es van posar de nou damunt de la carta. Quantes vegades l'havia llegida?

Va sortir de la cambra amb l'espelma a la mà i va anar a seure al menjador, que la va rebre amb una alenada de fred i de soledat.

Damunt de la taula, reposava l'estoig que la mare li havia fet a mans abans de morir. Un altre secret. Un misteri fet de perles nacrades i brillants que, li va dir, serien com un salconduit segur en aquella vida que es disposava a iniciar.

Sabent que complia un deure, l'última voluntat d'Amalia, la jove va doblegar la missiva i la va lacrar amb la cera de l'espelma. L'endemà, de bon matí, la darrera carta d'Amalia emprendria el camí cap al seu destí.

Aquesta era l'última voluntat d'Amalia. La mare. La seva mare. El seu món. Els seus ulls.

Gioia va somicar dolorosament i va deixar caure el cap damunt del pit mentre, entre sanglots, repetia aquelles paraules:

A vós, estimada germana meva, a qui no he oblidat mai, us confio la meva filla, Gioia.

Capítol

La família de Gioia provenia de Parma. El seu avi, Amato Bagni, havia estat un sastre modest que va enviudar molt jove. La seva dona li havia deixat dues filles boniques com dos sols, que van ser, alhora, el seu consol i la seva principal preocupació. Quantes vegades li havien vingut les llàgrimes als ulls, al pobre pare, pensant com casaria dues noies sense dot i sense cap altra aportació al matrimoni que la seva bellesa.

Les preocupacions, l'absència de l'esposa adorada, potser el seu mateix tarannà, el van anar convertint en un home sense somriures, trist, abocat a la malenconia, ple de silencis.

Gertrude era la filla gran. Tenia set anys quan va perdre la mare. Com ella, tenia uns cabells rossos i amb bonics rínxols, una mica indòmits. Els ulls, en canvi, eren com els del pare. Uns ulls clars, d'un blau d'aigua, gairebé transparents com estanys gelats. Però Gertrude només tenia gèlid el blau dels ulls, perquè, malgrat la pèrdua de la mare a una edat tan tendra, i el fet d'haver de conviure amb la tristesa i el caràcter taciturn del pare, ella era una noia alegre, que es menjava la vida a glops i que, quan somreia, la cara se li tornava com una finestra oberta per on entrava el sol. Gertrude era una rèplica exacta de la seva mare en tot i,

com ella, aviat es va convertir en l'aire fresc d'aquella casa. En la força que empenyia aquella família escapçada.

Amalia, la petita, tenia cinc anys menys que ella. Físicament s'assemblava a la seva germana; com ella, Amalia era rossa, però els seus cabells, tan rinxolats com els de Gertrude, eren d'un ros més apagat, de color de blat i mel, i tenia els ulls d'un blau més fosc i immensament tristos.

Sí que s'assemblaven, però ningú no les hauria confós, perquè la pal·lidesa emmarcava el rostre afilat d'Amalia, que tenia un caràcter melancòlic com el d'Amato, cosa que sovint la feia caure en uns estats d'ànim foscos com un cel rúfol d'hivern. Amalia retirava en tot al seu pare.

La manca de la mare havia convertit Gertrude en la substituta imprescindible d'aquesta absència. Era una veritable segona mare per a Amalia, que gairebé no conservava records de la mare de debò. Gertrude protegia sol·lícitament la seva germana petita fins a oblidar-se d'ella mateixa. I sempre amb aquella rialla als ulls blaus i als llavis prims, ben dibuixats, de commissures marcades, petits dins el rostre rodó. Amalia es deixava bressolar per l'amor de la seva germana i no donava un pas sense ella.

L'empenta i l'alegria encomanadissa de Gertrude es van convertir en una benedicció per al modest taller del pare. La noia encara no tenia els dotze anys que ja l'ajudava en tot i, als divuit, havia aconseguit remuntar el negoci i l'economia familiar. I tot això en uns temps en què només els homes podien treballar als tallers. Les cosidores feien feina a casa. Però les convencions no estaven fetes

per a Gertrude. L'humil sastreria es va convertir, gràcies a l'embranchida de la noia i a les seves bones mans, en un taller de costura de gran reputació. Hi havia tanta feina que, fins i tot, van haver de llogar algunes aprenentes, i tant vestien cavallers com dames importants de la ciutat i dels voltants. Al taller, a més, s'hi treballaven tota mena de peces que atreien les mirades capricioses de les clientes: barrets, bosses de vellut, mitenes...

Aviat, el negoci va arribar a ser un punt de referència a Parma i als pobles del voltant. Els diners van començar a recompensar l'esforç de Gertrude, que, jove i gràcil, es movia entre les cosidores amb eficiència i amb alegria. Rebia els clients i les clientes amb un somriure encisador. Sabia vendre i comprar. I el negoci rutllava. Va arribar un moment que ella sola s'ocupava del taller i de la confecció, i Amato, el pare, viatjava amunt i avall comprant teles i entregant encàrrecs.

Amb pocs anys, el taller es va fer petit i en van haver de llogar un altre de més gran. Es van traslladar a l'habitatge que hi havia damunt del nou taller. Era més ampli que l'antiga casa on havien nascut les noies. I, sobretot, més clar; res no impedia la visita dels rajos daurats del sol que escalfaven les cambres cada tarda. Fins i tot, a la planta baixa, al costat del taller, disposaven d'un petit pati que Gertrude va pintar amb els alegres colors de les roses, les petúnies i les clavellines.

No hi havia luxes en aquella casa. No els havien conegut mai, els luxes, els Bagni; ni els havien necessitat. La casa era senzilla, però acollidora. Era com si la mà de

la mare hagués posat cada cosa al lloc adequat, servint-se de les mans de Gertrude.

I mentre Gertrude feinejava entre el riure i la xerrameca de les cosidores, Amalia, la petita, fugia sempre que li era possible dels fils i de les agulles, de la seda i de les blondes i s'amagava a la seva cambra, o vagarejava pel petit jardí, entre l'aroma de les roses, llegint poemes, deixant la porta oberta a llàgrimes plenes d'enyorança de tot allò que no coneixia, entregant-se a la fonda malenconia de la seva ànima. Fins que Gertrude s'adonava de la seva absència i la reclamava al taller amb l'esperança que la feina o la perfumada presència dels elegants clients la distrauessin. Amalia obeïa i es posava a treballar amb desgana, tancada en ella mateixa, aliena a les converses, al món real amb què no acabava d'entendre's, deixant-se embolcallar per aquell llençol opac de tristesa que li enfosquia l'ànima.

Les dues germanes només es van separar una vegada en tots aquells anys de la seva joventut. Corria l'hivern del 1740, l'any següent al trasllat. Gertrude tenia vint-i-quatre anys i Amalia, dinou.

Aquella separació va marcar per sempre el rumb de les seves vides.

Era un hivern molt cru. Amato havia passat un refredat que l'havia deixat molt afeblit, i amb una tos resistent als medicaments que els metges li receptaven. Havia de portar sens falta uns vestits que esperava un important client d'un poble veí, Mezzani. Els camins estaven intransitables,

tallats per un fred que s'estenia com si una mà misteriosa empunyés una navalla de cristall.

Gertrude no s'ho va pensar gens. Hi aniria ella. Era jove i sana, i sabia tan bé com el seu pare què havia de fer. I no permetria sota cap concepte que la salut del pare empitjorés per culpa del viatge. Li recava deixar Amalia, sempre corcada de malenconia, però no es quedava sola.

I Gertrude va marxar. Havia de ser fora uns quants dies, potser una setmana si el temps no millorava. Però va trigar tres mesos a tornar a casa. Pocs dies després d'arribar a Mezzani, Gertrude va caure malalta. Unes febres terribles la feien delirar dia i nit. Semblava que havia de treure l'ànima per la boca cada vegada que tossia. El seu estat era greu. Però era forta i tenia molts motius per viure. Gertrude va lluitar.

Quan Amalia i el seu pare van rebre la notícia de la malaltia de Gertrude, van embogir d'angúnia. Als plors de la filla, s'hi van afegir les lamentacions del pare, que se sentia culpable de la dissort de Gertrude.

Era difícil estar al dia de l'estat de salut de la noia. La neu i el gel impedièn l'arribada de notícies. Pare i filla vivien enterrats en una tensió insuportable. Per fi, desesperat, el bon home es va decidir a actuar. Aniria a Mezzani per estar al costat de la malalta; aquell era el seu lloc en aquell moment; era el que la consciència li demanava que fes.

En va, Amalia li va suplicar que es quedés. La salut de l'atribolat pare no havia millorat gaire des de la marxa de Gertrude, i l'hivern era tan cru! Amalia, a més, temia la solitud en què quedaria si el pare també marxava.

Però no hi va haver res a fer. Un matí fred i humit, Amato Bagni va partir cap a Mezzani.

Amalia es va quedar amb l'única companyia de les seves pors i angoixes, al front d'un negoci que no sabia portar. Patint pels seus éssers estimats, l'únic que tenia en aquest món; resant per la seva tornada, amb l'esperit més enfosquit i ple d'enyorament que mai.

Els moments de serena solitud que tant estimava van quedar oblidats. Els poemes, també. Amalia va agafar el fil i l'agulla i, sobreposant-se tant com va poder a l'angoixa, es va posar a treballar.

I, així, entre agulles i silenci, la va sorprendre el destí.